

STUNDU PLĀNS: REĀLS VAI IZDOMĀTS?

1. – 2. klašu skolēniem

Apraksts: Maziem bērniem bieži ir grūtības saprast atšķirību starp to, kas ir reāls un kas izdomāts. Tas bieži notiek, skatoties televizoru vai filmas, spēlējot spēles vai izmantojot internetu, un redzēto bērni nereti pielīdzina reālajai dzīvei. Spēja atšķirt to, kas ir īsts un kas nav, ir svarīga, veidojot pamata saprašanu par tādiem jēdzieniem kā virtuālie un reālie draugi, atbilstoša informācijas apmaiņa un spēja sevi pasargāt.

Šis mācību stundu plāns palīdzēs izprast un tālāk iepazīt, kā bērns sevi var pasargāt internetā un izprast interneta drošības jēdzienu. Mācību plāns paredzēts 1.-2.klašu skolēniem, bet var tikt pielietots arī darbā ar jaunākiem bērniem atkarībā no viņu zināšanām un brieduma pakāpes.

Ilgums: Stundu plāns ietver 5 uzdevumus, katram uzdevumam paredzētais laiks ir viena mācību stunda, apmēram 40 minūtes. Atvēlētais laiks stundu plānam ir atkarīgs arī no skolēnu zināšanu līmeņa un interneta lietošanas prasmēm.

Mācību stundu mērķi:

- saprast atšķirību starp reāliem cilvēkiem un izdomātiem (neīstiem) raksturiem/ tēliem;
- atzīt, ka ir situācijas, kad ir grūti izprast atšķirību starp reālo un neīsto

Pēc uzdevumu veikšanas skolēni varēs:

- atšķirt reālus cilvēkus no izdomātiem un neīstiem raksturiem/tēliem;
- uzskaitīt vairākas interneta lietošanas iespējas;
- paskaidrot, ka veicot aktivitātes tiešsaistē, tās ietver saziņu ar citiem, kuri var vai nevar būt reāli.

Stundu plāns sastāv no 5 uzdevumiem un satur darba lapas. Pilnīgai stundu plāna izmantošanai nepieciešama interaktīvā tāfele (vai dators ar projektoru) ar interneta pieslēgumu.

Stundu plānu sagatavojuši *Net-Safe Latvia* Drošāka interneta centra speciālisti izmantojot www.cybersmart.gov.au materiālus. Skolotāji drīkst stundu plānus mainīt, papildināt un pielāgot pēc nepieciešamības.

1. uzdevums: Saskarsmes koks

Jums būs nepieciešams:

- Darba lapa 1: *Saskarsmes koks*
- Darba lapa 2: *Saskarsmes koka lapas*

Aiciniet skolēnus padomāt par to, kur un kādā veidā viņi satiek un iepazīst citus cilvēkus, kāda ir viņu saskarsme un saziņas veids. Nereti bērna ikdienas gaitas saistās ar pulciņu, nodarbību apmeklēšanu, rotaļāšanos mājas pagalmā, došanos ciemos utt., kur viņi iepazīst un nonāk saskarsmē ar citiem. Parasti tās ir regulāras aktivitātes, kurās viņi iesaistās katru nedēļu. Kopīgi ar skolēniem sastādiat un uzrakstiet uz tāfeles sarakstu ar šīm vietām un darbībām no viņu ikdienas. Katram skolēnam pierakstīt tās darbības vai vietas no saraksta, kas ir saistošas tieši viņam.

Katram skolēnam izvēlēties četras, piecas darbības vai vietas no sava saraksta un pierakstīt tām klāt cilvēku vārdus, kuri ir saistīti ar šo vietu vai darbībām. To var izdarīt tabulas veidā.

Katram skolēnam izdaliet Darba lapu Nr.1 un Darba lapu Nr.2. Darba lapā Nr.1 uz katra koka zara skolēns uzraksta vietu vai darbību no sava saraksta. Darba lapā Nr.2 uz katras koka lapas laukuma skolēns uzraksta personas vārdu, kas ir no viņa saraksta un pielīmē to pie atbilstošā koka zara. Nav obligāti visi koka zari jāaizpilda. Nobeigumā ļaujiet skolēniem savu koku izkrāsot vai izdaiļot. Varat izveidot zīmējumu izstādi, lai visa klase var tos apskatīt un novērtēt.

2. uzdevums: Kas ir īsts?

Jums būs nepieciešams:

- Pabeigts *Saskarsmes koks* (no 1. uzdevuma);
- *Reāls, Izdomāts* un *Neesmu pārliecināts* zīmes (atrodas pie darba lapām);
- Darba lapa 3: *Kurš no tiem ir īsts?*

Pajautājiet skolēniem, kas kopīgs visiem cilvēkiem, kuri iekļauti *Saskarsmes koka* darba lapā. Sadaliet bērnus pāros vai mazās grupās un dodiet viņiem laiku piecas līdz desmit minūtes, lai apspriestu savas idejas.

Pēc tam izskaidrojiet skolēniem, ka cilvēki, kuri attēloti viņu *Saskarsmes kokos* ir īsti un reāli. Lūdziet skolēniem nosaukt īpašības, kas tos padara par reāliem un īstiem.

Varat bērniem piedāvāt šādas idejas:

- jūs varat to redzēt vai pieskarties;
- tie var domāt;
- tiem ir jūtas.

Apspriestās domas un idejas pierakstiet uz tāfeles.

Sadaliet klases skolēnus trīs grupās ar nosaukumu: *Īsts, Neīsts, Neesmu pārliecināts* (jūs varat izmantot zīmes ar šiem nosaukumiem no darba lapām). Tad lasiet vārdus no Darba lapas Nr.3 *Kurš no tiem ir īsts?* un lieciet skolēniem izlemēt, vai tie ir īsti, neīsti vai par to īstumu/neīstumu bērni nav pārliecināti. Kad skolēni vienojušies par atbildi, viņiem jāpaceļ atbilstošā zīme. Mudiniet skolēnus nosauktos vārdus izvērtēt atbilstoši iepriekš pārrunātajām idejām par to, kas padara cilvēkus/personas par īstiem, kuras kopīgi uzrakstījāt uz tāfeles. Aiciniet skolēnus pamatot savu izvēli un apspriest, ja rodas šaubas par kādu no vārdiem.

3. uzdevums: Iedomu rakstzīmes

Jums būs nepieciešama *Izdomāti tēli pierakstu lapa* (atrodas pie darba lapām)

Aiciniet skolēnus nosaukt, kas padara personu par neīstu un izdomātu. Uzskaitiet savas idejas. Idejas var ietvert:

- tas izliekas par to, kas nav;
- tas ir multfilmā;
- tas ir radīts ar datora palīdzību;
- tas nav īsts.

Sadaliet klasi vairākās grupās (katrā pa 4 - 5 bērniem). Katrai grupai izdaliet vienu *Izdomāti tēli pierakstu lapu*. Skolēniem atvēliet 5 līdz 10 minūtes, lai viņi uzraksta pēc iespējas vairāk izdomātus tēlus/raksturus/varoņus, atbilstošus tēmām:

- grāmatas,
- filmas/multfilmas,
- spēles,
- TV raidījumi

Kad beidzies atvēlētais laiks, grupas apmainās lapām un turpina aizpildīt citas tēmas ar izdomātiem tēliem. Kad katrai grupai ir bijusi iespēja papildināt katru lapu, skolēni var izlasīt lapās uzrakstīto un apspriest, kas padara personas/raksturus par izdomātiem, uzskaitot savas idejas.

4. uzdevums: Reāls vai Izdomāts?

Jums būs nepieciešams:

- Darba lapa 4, *Reāls vai Izdomāts diagramma*
- Pabeigts *Saskarsmes koks* (no 1. uzdevuma)
- Aizpildītas *Izdomāti tēli pierakstu lapas* (no 3. uzdevuma)

Kādam no skolēniem lūdziet izvēlēties vienu personu no sava *Saskarsmes koka* (no 1. uzdevuma), bet citam skolēniem izvēlēties vienu izdomātu tēlu no savas *Izdomāti tēli pierakstu lapas* (no 3. uzdevuma). Salīdziniet un pretstatiet šos divus izvēlētos raksturus, izmantojot *Reāls vai Izdomāts diagrammu* (4. darba lapa). Skolēni pie šī uzdevuma var strādāt individuāli vai pa pāriem, izvēloties personas un tēlus no savām darba lapām.

Noslēgumā klasē pārrunājiet galvenās atšķirības un līdzības starp reālu un izdomātu personu/tēlu.

5. Uzdevums. Kā mēs izmantojam internetu saskarsmē ar citiem?

Jums būs nepieciešama interaktīvā tāfele (vai dators ar projektoru) ar interneta pieslēgumu.

Šī nodarbība ir paredzēta, lai iepazīstinātu skolēnus par iespējām saskarsmē ar citiem, izmantojot internetu un vai šie cilvēki ir reāli vai izdomāti. Ja jūsu klases skolēniem ir liela interneta izmantošanas pieredze, jūs varat izpētīt šo jautājumu padziļināti.

Aiciniet skolēnus paskaidrot, ko viņi saprot ar vārdu internets un ko tas ietver.

Atvēliet skolēniem piecas minūtes, lai viņi pierakstītu, kā var izmantot internetu un kā tieši viņi to lieto (piemēram, e-pasts, spēles, čats, informācijas meklēšana, filmu skatīšanās utt.) Dalieties savstarpēji ar idejām un uzskaitiet tās, izveidojot sarakstu uz tāfeles.

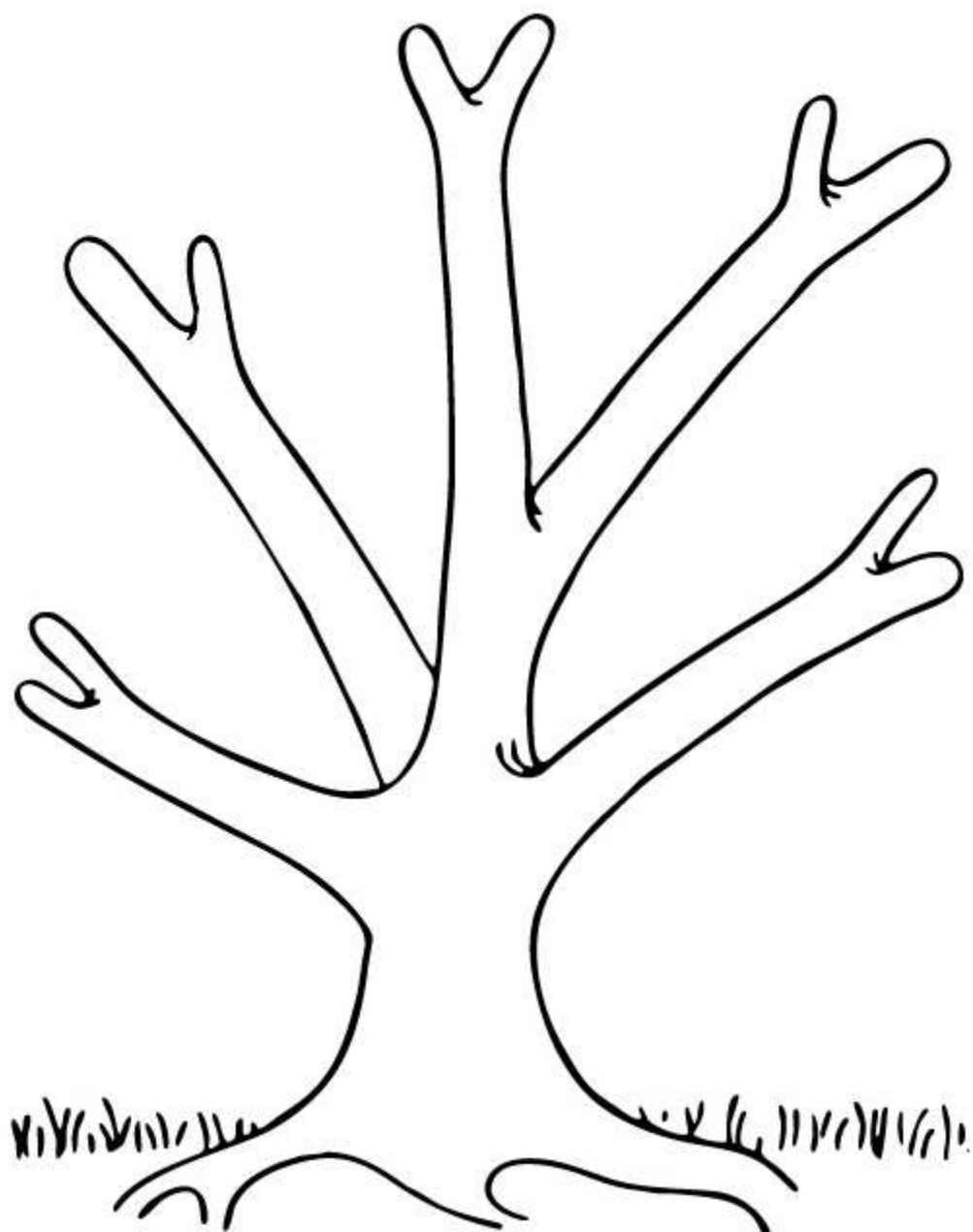
Izvēlieties vienu aktivitāti no saraksta un pārrunājiet ar skolēniem sekojošo:

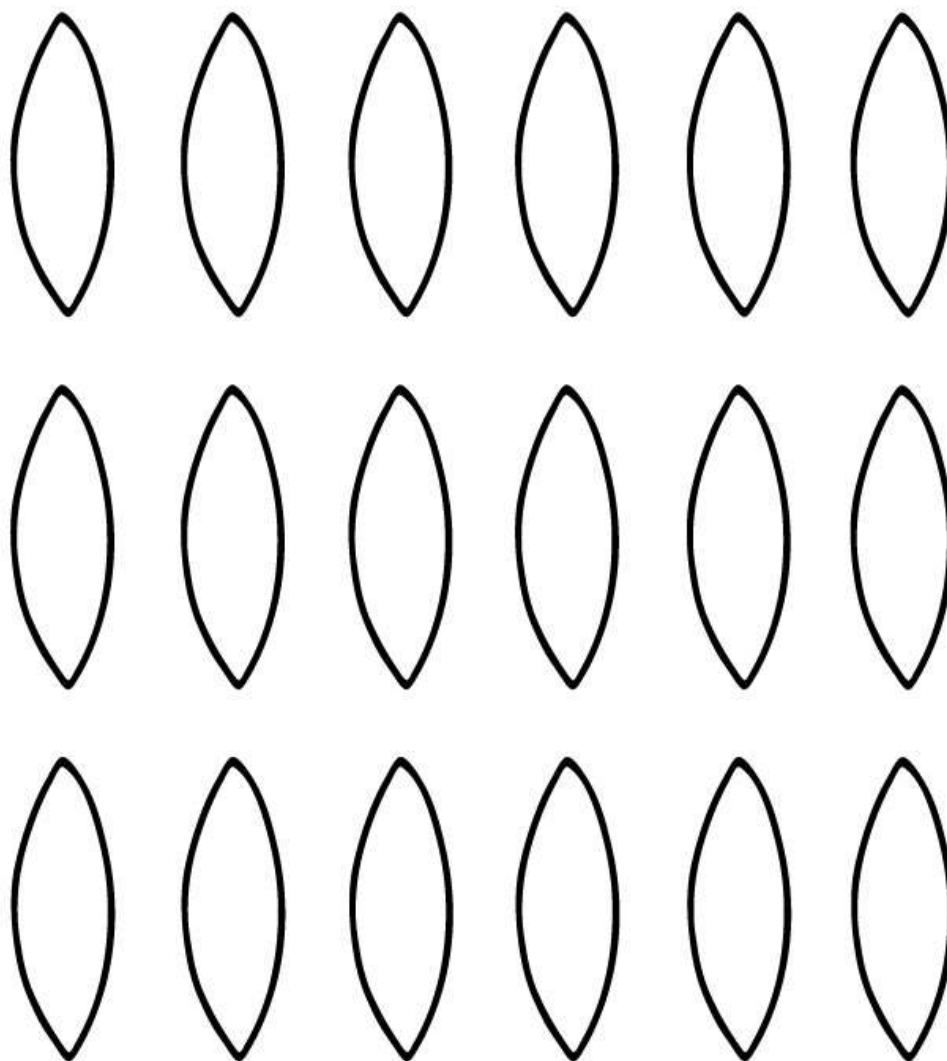
- Kāds ir tās mērķis (piemēram, kādam nolūkam paredzētas tiešsaistes spēles)?
- Kad izmantojat internetu, vai jūs nonākat saskarsmē ar citiem (vai ir iesaistīti citi spēlētāji vai tie ir tikai izdomāti tēli)?
- Vai persona, ar kuru jūs nonākat saskarsmē, ir īsta vai izdomāta (piemēram, vai spēlē ir iesaistīta vēl kāda reāla persona vai tikai izdomāti tēli)?

Atkārtojiet šos jautājumus, apspriežot vairākas interneta aktivitātes no saraksta. Parādiet piemērus uz interaktīvās tāfeles, kamēr skolēni diskutē (piemēram, mājas lapu vai spēli).

Izskaidrojiet skolēniem, ka reizēm cilvēki var izlikties par kādu citu. Kad bērni nonāk saskarsmē ar kādu tiešsaistē, kuru viņš/a nepazīst, jābūt īpaši piesardzīgiem, komunicējot ar svešām personām.

Papildus varat ar bērniem apspriest, kā viņi var noteikt, vai cilvēki, ar kuriem viņi nonāk saskarsmē ir reāli vai neīsti. Kādas varētu būtu sekas tam, ka skolēns nezina, vai persona ir reāla vai neīsta?

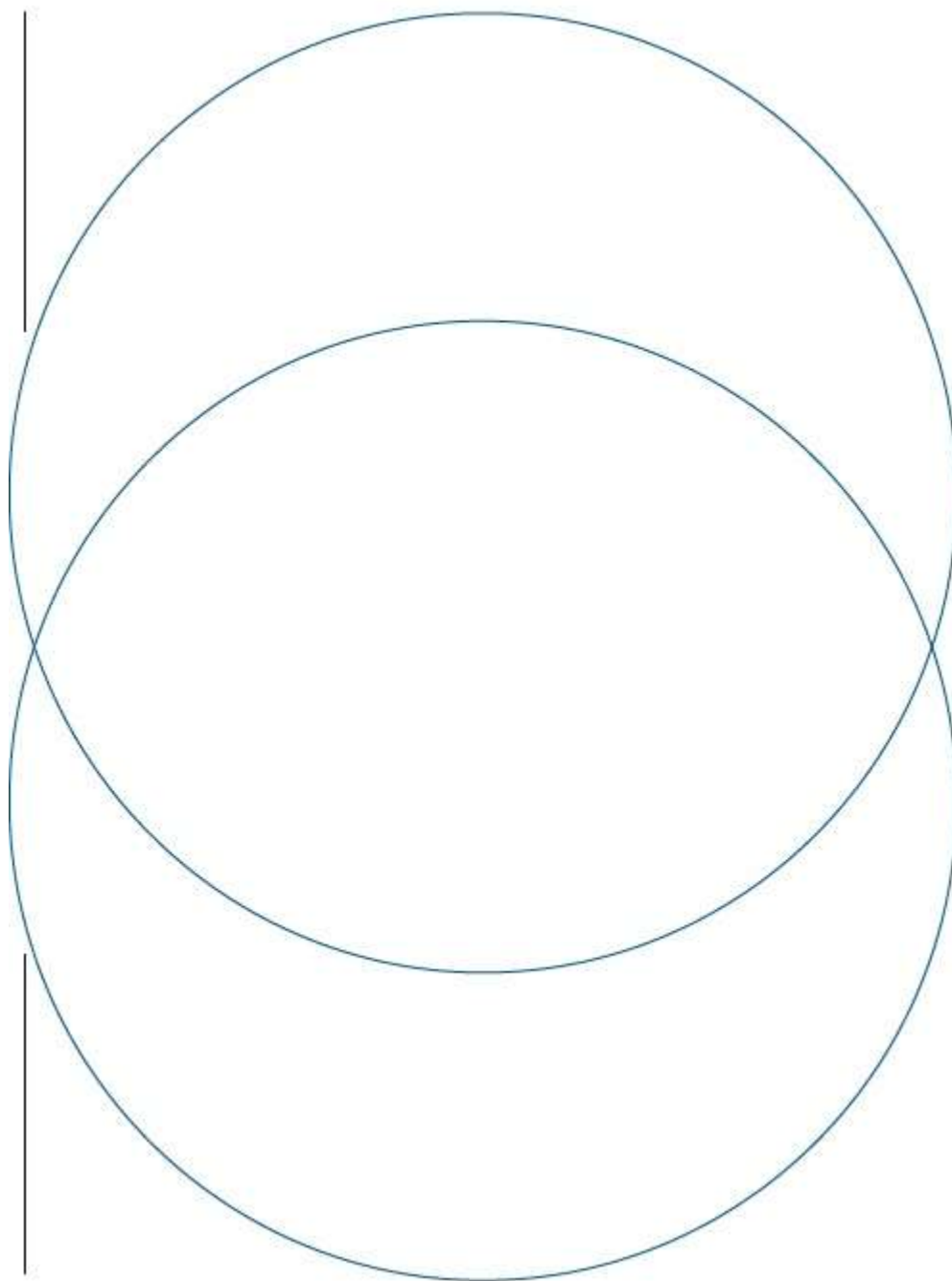

Darba lapa 3. Kurš no tiem ir īsts?

- Tavs skolotājs
- Harijs Potters
- Pepija Garzeķe
- Tavs kaimiņš
- Spiderman
- Bārts Simpsons
- Džastins Bībers
- Scooby- Doo
- Lauris Reiniks
- Šreks
- Latvijas prezidents
- Sniegbaltīte
- Karlsons
- Angry Birds
- Lote no izgudrotāju ciema
- Leons no “Ugunsgrēka”
- Nāriņa
- Batman
- Runcis Zābakos
- Sandis Ozoliņš
- Madonna
- Mūzikas skolotāja
- Klifords
- Aladins
- Pinokio
- Īkstīte

Darba lapa 4. Reāls vai Izdomāts

Vienā pusē uzraksti reālu personu, otrā pusē izdomātu. Uzraksti, kas tiem ir kopīgs un kas atšķirīgs.
(Lapu novietojiet horizontāli)

REĀLS

IZDOMĀTS

NEESMU

PĀRLIECINĀTS

